

NGA HUARAHI O TE MATAURANGA.

Na R. T. K.

Me ki e au whanau ana mai te tangata ki te ao timata ana tana ako taea noatia te ra o tona matenga. Ko te tino kai-whakaako o te tamaiti ko tona koka. Na tona koka ia i whakaako ki te korero, ki te whakaaro, ki te mahi. Na tona koka ia e whakaako ki te whiriwhiri i te pai i te kino; i te tika i te he. Ko tenei e take i kaha ai te pakeha ki te whakaako i nga tamariki wahine; i banga ai he kura nunui mo a ratou kotiro. No te mea ko nga kotiro hei kaiwhakaako mo a ratou na tamariki, mo enei whakatupuranga e heke iho nei. Ma te pai o nga koka ka pai ai hoki te iwi. He tika rawa te korero a te pakeha, ko nga koka o nga tangata nunui he wahine papai. Pai koka pai tamaiti; kino koka kino tamaiti. Ko tona koka te kai pokepoke o te ngakau o te tamaiti. Ko nga whakaakoranga a tona koka e kore rawa e warewaretia e te tangata no te mea no te ngawaritanga o te ngakau i whakatokia ai.

Ko te korero a etahi tangata e mea nei kaore he painga o te whakaako i nga tamariki wahine he tino pohehe. No nga tangata kuare tena reo.

Kaua tatou e ki kia tae rawa te tamaiti ki te kura ka timata ai tana ako. Ko te whare kura turehiki o te tamaiti ko tona kainga ake ara ko te wahi e kaha nei e te pakeha ko te home. Ko te tino kareti tena. I aukaha mai hoki te tamaiti i roto i nga ringaringa o ona matua ki te tahora angakopoko o te ao. Na reira, e hine ma, e tana ma; e kui ma e koro ma; kia ngakau-nui te aukaha i nga ngahau o a koutou tamariki kia toa ai ratou ki te tu ki nga ngara nui o te ao.

He tino tikanga na te tamariki te whai te ako, i o ratou matua, i o ratou tuakana, i o ratou hoa. Ko ta te tamaiti mahi tena he ako i te ao, i nga mahi, i nga tikanga, a tona koka, a nga tangata e kite tonu ana, e rongu tonu ana, ia. Haere ake i nga huaraahi maniana nae te titiro whakamuri ano tena pea he tamaiti kei te aru i a koe. E ki ana a Te Karaiti he hana tino nui tena te he o te tamaiti i te tangata.

Ko nga matua whai-whakaaro e tupato ana ki te ata whiriwhiri i nga hoa mo a ratou tamariki; he mana tino nui hoki to nga hoa ki te hiki ki te tuka ranei i te tamaiti. I nga kura huihui ka whakarongo nga mea pakupaku ki nga mea rarahi e korero kino ana, e korero wahine ana, e korero tane ana ranei.

I taku huakanga i aku korero i k' au e ako ana te tangata mai o tona whanaunga tae noa ki tona matenga. Kaua tatou e mea hei te kura anake ako ai. Ko te kareti nui whakamarama e ako ai te tangata ko te ao. He korero whakamarama na Timi Kara, he poto noa tona kuranga, korero ia i tae ki nga kareti, ka mutu ano tona kareti ko te ao. I whakarongo a Timi Kara ki nga tangata matau, i korero i nga tino pukapuka, i titiro i whakarongo ki te ao. Ko te tino pukapuka mana ia i whakaako ko te Paipera Tapu.

Kaore he mutunga mai o te ako, kaore he mutunga nui o te matauranga. He huihua nga huaraahi, he huihua nga kai-whaka-